

ELŐTERJESZTÉS
Győr-Moson-Sopron Vármegye Közgyűlésének
2025. november 21-én tartandó ülésére

Tárgy: Csatlakozás az ESPON pályázati programhoz

Tisztelt Közgyűlés!

Az alábbi előterjesztés keretében javasoljuk az ESPON EGTC programjához történő csatlakozást és egy partnerségi nyilatkozat aláírását.

Az ESPON egy európai uniós finanszírozású program, amely térségi elemzések, adatok és térképek révén támogatja a kohéziós és területi politikákat.

Különösen fontos, hogy az ESPON lehetőséget kínál arra, hogy vármegyénk – mint regionális szereplő – bekapcsolódjon egy átfogó, bizonyítékokon alapuló együttműködésbe, amely segítheti a határon átnyúló területi mobilitás és fejlesztés kérdéseinek kezelését. Ezáltal erősítheti szakpolitikai pozícióinkat és hozzájárulhat olyan regionális szintű döntésekhez, melyek a fenntartható fejlődést, az innovációt és a területi egyenlőséget célozzák.

Az ESPON Targeted Analyses felhívás a részt vevő területi szereplők igényeire szabott, európai perspektívájú elemzéseket biztosít, amelyek bizonyítékalapú szakpolitikai támogatást adnak konkrét, helyhez kötött problémákhoz, és átadható, összevethető eredményeket biztosítanak.

Területi szereplőként a vármegye célzott, európai összevetésű elemzést kap, amelyet nyílt uniós beszerzésen kiválasztott szakértői konzorcium valósít meg. Közvetlen pénzügyi támogatás nem érkezik a megyéhez, és pénzügyi hozzájárulást sem kell fizetni csak az egyes találkozóknak a részvételi költségeit. A szakmai munkát a nyertes szolgáltató végzi, a vármegye a saját részvételi (pl. utazási) költségeit viszont maga állja.

Miről szól részleteiben az ESPON projektjavaslat?

Cél: Adataalapú mobilitástervezés a Pozsony környéki határon átnyúló funkcionális városi térségben

Projektáttekintés

A Pozsonyi Metropolitán Régió dinamikusan fejlődő térség, amely az elmúlt évtizedekben jelentős gazdasági és demográfiai növekedést élt meg. Földrajzi elhelyezkedése különleges: három EU-tagállam – Szlovákia, Ausztria és Magyarország – találkozásánál helyezkedik el, így európai szinten is egyedülálló határon átnyúló funkcionális térséget alkot.

Szlovákia fővárosaként és a TEN-T Rajna–Duna közlekedési folyosó egyik kulcsfontosságú városi csomópontjaként Pozsony stratégiai szerepet tölt be a közép-európai személy- és áruszállításban, összekötve a nemzeti és nemzetközi közlekedési hálózatokat.

Ez a pozíció számos gazdasági integrációs, innovációs és fenntartható mobilitási lehetőséget kínál, ugyanakkor kihívásokat is jelent a kormányzás, a területi tervezés és a környezeti menedzsment területén. A régiót egyre erőteljesebb szuburbanizáció és napi határon átnyúló ingázás jellemzi, miközben a tervezési és infrastrukturális feladatok különböző nemzeti és helyi hatóságok között széttagoltan jelennek meg.

E kihívásokra válaszul Pozsony Városa, mint vezető partner, ESPON célzott elemzési projektet készít elő. A cél új területi adatok és politikai ajánlások kidolgozása a fenntartható és integrált mobilitás támogatására a határon átnyúló pozsonyi metropolitán térségben. A projekt a `baum_cityregion` együttműködési platformra épül, amely Pozsony, valamint osztrák és magyar partnerei közötti együttműködést erősíti.

Az elemzés közvetlenül támogatja a Pozsonyi Funkcionális Városi Terület Fenntartható Városi Mobilitási Tervének (SUMP) előkészítését.

Az EU 2023/1679-es módosított TEN-T rendelete előírja, hogy minden városi csomópont dolgozzon ki és kövessen nyomon egy SUMP-ot, amely lefedi teljes funkcionális városi térségét (FUA-t), egységesített mobilitási mutatók gyűjtésével és jelentésével.

Pozsony esetében ez különösen nagy kihívás, mivel FUA-ja államhatárokon átnyúlik, így szükség van határon átnyúló adatgyűjtésre, harmonizálásra és közös monitoring rendszerre.

A projekt céljai

A projekt célja, hogy:

- Térképezze és elemezze a személy- és áruszállítási áramlásokat a határon átnyúló metropolitán térségben, valamint feltérképezze a meglévő közlekedési infrastruktúrát és szolgáltatásokat.
- Értékelje a közlekedési infrastruktúra megfelelőségét, fenntarthatóságát és hozzáférhetőségét az EU 2024/1679 TEN-T rendelet követelményeihez viszonyítva.

- Ajánlásokat dolgozzon ki a hozzáférhető, fenntartható és alacsony szén-dioxid-kibocsátású mobilitási megoldásokra a határon átnyúló FUA területén, összhangban a módosított TEN-T rendelettel, a készülő SUMP-pal és Pozsony Fenntartható Energia- és Klímaakciótervével (SECAP, 2024).
- Azonosítsa az adat- és információhiányokat, valamint a lehetséges adatforrásokat.
- Javaslatot tegyen egy közös adatplatform és harmonizált monitoring keretrendszer kialakítására a hosszú távú együttműködés és adatvezérelt szakpolitikai döntéshozatal érdekében.

Szakpolitikai kontextus

A projekt az EU Zöld Megállapodás, az EU kohéziós politika, a TEN-T rendelet (2024) és a „100 klímasemleges és intelligens város” misszió kulcsfontosságú céljait támogatja. Hozzájárul két fő ESPON tematikus prioritáshoz (TAP):

- Elsődleges: Élet, munka és utazás a határokon át
- Másodlagos: Klímasemleges területek

Az elemzés bizonyítékokat és kormányzási modelleket biztosít a fenntartható, klímaálló mobilitási megoldások megvalósításához a komplex határon átnyúló városi térségekben, összhangban az EU Területi Agenda 2030 és az EU Városi Agenda céljaival.

Várható eredmények

- Átfogó adatbázis a határon átnyúló mobilitásról és annak térbeli, gazdasági és környezeti hatásairól.
- A pozsonyi határon átnyúló FUA pontos meghatározása és feltérképezése, beleértve az osztrák és magyar településeket is.
- Politikai ajánlások a hozzáférhető, összekapcsolt, fenntartható és alacsony kibocsátású közlekedés előmozdítására, az európai keretekhez (TEN-T, Green Deal, Mission Cities) igazítva.
- Koncepció és ütemterv egy határon átnyúló adatplatform és harmonizált monitoring rendszer kialakításához.
- Jobb szakpolitikai koordináció a szlovák, osztrák és magyar hatóságok között a baum_cityregion kormányzási keretrendszerén belül.

Pozsony szerepe és a partnerek bevonása

Pozsony Városa lesz a vezető partner, koordinálja a projekt teljes megvalósítását, biztosítja a stratégiai és politikai összhangot, és elősegíti a választott tisztviselők és önkormányzatok közötti együttműködést a baum_cityregion platformon keresztül. A város mobilitási adatokat és stratégiai dokumentumokat (pl. SECAP) szolgáltat, szakmai egyeztetéseket szervez, és biztosítja a kapcsolatot a folyamatban lévő metropolitán és határon átnyúló kezdeményezésekkel. Gondoskodik arról, hogy az elemzés eredményei közvetlenül beépüljenek a készülő SUMP-ba és a tágabb metropolitán irányítási folyamatokba. Emellett a város felel a kommunikációs és disszeminációs tevékenységekért is.

Partnerek szerepe

Pozsony Megyei Önkormányzat (Szlovákia):

Regionális mobilitási adatokat szolgáltat, támogatja az eredmények beépítését a megyei tervezési folyamatokba, és koordinálja az együttműködést a regionális közlekedési szolgáltatókkal és önkormányzatokkal. Részt vesz tematikus munkacsoportokban, és elősegíti a szinergiákat az Integrált Területi Stratégia és a TEN-T tervezés között.

Alsó-Ausztria és Burgenland tartomány (Ausztria):

Közlekedési infrastruktúrára, ingázásra és területi tervezésre vonatkozó adatokat és szakértelmet biztosít. Közreműködik az elérhetőség és közösségi közlekedés feltérképezésében, biztosítja az összhangot az osztrák regionális mobilitási és klímapolitikákkal, valamint elősegíti az eredmények megismertetését az érintett osztrák önkormányzatok körében.

Győr-Moson-Sopron Vármegye (Magyarország):

Megosztja a mobilitási áramlásokra, foglalkoztatási kapcsolatokra és ingázási mintázatokra vonatkozó adatokat és tapasztalatokat a magyarországi térségek és Pozsony között. Elősegíti a magyar önkormányzatok és regionális hatóságok bevonását, hogy az eredmények relevánsak és alkalmazhatók legyenek a magyar oldalon is.

A programban vállaljuk, hogy szerepet vállalunk az ESPON keretében indítandó célzott elemzés (Targeted Analysis) előkészítésében és végrehajtásában – a pályázati űrlap „A” szakasza szerint vezető vagy részt vevő partnerként.

Határozati javaslat:

Győr-Moson-Sopron Vármegye Önkormányzatának Közgyűlése támogatja az „Adataalapú mobilitástervezés a Pozsony környéki határon átnyúló funkcionális városi térségben” elnevezésű ESPON Targeted Analyses programban történő részvételt, vállalja a részvétellel járó kötelezettségeket és felhatalmazza elnökét az 1. sz. mellékletben csatolt pályázati nyilatkozat aláírására.

Határidő: azonnal

Felelős: Hámori György

Az előterjesztés készíttette:	 vármegyei jegyző	
Törvényességi ellenőrzés:	 vármegyei jegyző	 Önkormányzat, Jogi és Gazdasági Iroda vezető
Pénzügyi ellenőrzés:	 pénzügyi referens	

Partnerségi javaslat címe:
(a pályázati űrlap A szakasza szerint töltendő)

Amennyiben a fenti partnerségi-javaslatot az ESPON EGTC jóváhagyja,

Győr-Moson-Sopron Vármegye Önkormányzata, mint a pályázati űrlapon megjelölt vezető partner / részt vevő partner szám alatt, ezennel kötelezettséget vállalunk arra, hogy:

1. Részt veszünk a célzott elemzés (Targeted Analysis) előkészítésében az űrlapon leírtak szerint - különösen a munkaterv (Terms of Reference) kidolgozásában -, valamint az ajánlatok értékelésében iránymutatás és szakmai javaslatok megadásával.
2. Teljeskörűen részt veszünk a projekt teljes megvalósítási folyamatában saját költségen, rendszeres visszajelzést adva az indító, közbenső és végső változatokra, valamint a végső eredményekre, valamint aktívan közreműködünk minden szükséges tevékenységben.

.....

Aláírás

.....

Aláíró neve (nyomtatott betűvel)

.....

Beosztás / pozíció az intézményen/szervezeten belül

.....

Dátum